

Hradecké dny sociální práce 2021: Politické, ekonomické, sociální a technologické výzvy pro sociální práci

Jakub Majzel (Univerzita Karlova)

Dne 23. září 2021 se uskutečnila mezinárodní vědecká konference Hradecké dny sociální práce 2021, která byla letos zaměřena na téma politických, ekonomických, sociálních a technologických výzev pro sociální práci. Její účastníci měli možnost vzájemně sdílet informace o aktuální situaci v oblasti sociální práce, jejím budoucím směřování i o způsobech, jak na současný stav reagovat. Vzhledem k trvající nepříznivé koronavirové situaci i letos proběhla konference, stejně jako v loňském roce, ve virtuálním prostředí.

Jedna z největších konferencí sociální práce ve střední Evropě byla zahájena ředitelkou Ústavu sociální práce Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové, Ivou Junovou, a jejím kolegou, Martinem Smutkem. Pořadatelé přivítali všechny účastníky a vyjádřili potěšení, že se i přes nepříznivou situaci podařilo akci uskutečnit. Vzhledem k on-line formátu konference vysvětlili, jakým způsobem se program uskuteční a seznámili posluchače s tématy v jednotlivých odpoledních sekcích.

Po slavnostním zahájení byl přehrán vzkaz ministryně práce a sociálních věcí, Jany Maláčové, která v něm poděkovala pracovníkům v sociální oblasti za nasazení v kritické době a vyjádřila názor, že epidemie koronaviru COVID-19 podtrhla význam sociální práce.

Hlavní dopolední program byl věnován obsažnému příspěvku prof. Malcolma Fiska¹, o technologickém pokroku a měnících se modelech sociální práce. Úvodní část své prezentace zaměřil na technologické změny v důsledku častějšího využívání videokomunikace. Poukázal, že se tento fenomén vykytuje nejen v sociální oblasti, ale také v lékařství, kde se například pomocí videohovorů určuje, zda je nutná osobní návštěva pacienta v ordinaci či nikoliv. Otázkou je pak míra dostupnosti digitálních technologií v ČR a schopnost uživatelů tyto technologie ovládat. Za tímto účelem lze dle něho využít například služeb hlasových asistentů, zprostředkovávajících kontakt s odborníky, nebo robotů, kteří dokážou poskytnout pomoc nejen při osobní obsluze.

V další části příspěvku, nazvané „Moc bezmocných“, se prof. Fisk věnoval kontrole obyvatel a dohledu nad nimi pomocí technologií. V rámci toho poukázal na to, že technologie nemohou být pojmány jako zcela univerzální, neboť jsou produktem člověka. Tím, že se digitalizace v mnoha oblastech vyskytuje stále častěji, získávají

1 Malcolm Fisk získal své praktické zkušenosti v místní správě Velké Británie, kde se soustředil na bydlení, zdraví a sociální péči o seniory. V současnosti zastává pozici profesora se specializací na stárnutí a digitální zdraví na De Montfort University v Leicesteru, kde navazuje na své profesní zkušenosti se stárnutím, zodpovědnou inovací a standardy péče. Nedávno vedl projekt PROGRESSIVE, který díky financování Evropskou komisí umožnil zkoumat standardy ICT a „aktivního a zdravého stárnutí“.

vývojáři o lidech více citlivých informací, a tím se stávají některé cílové skupiny obyvatel zranitelnější.

Autor příspěvku v reakci na to zdůraznil, že osobní sociální práce nesmí vymizet a považuje ji při práci s klienty za nezastupitelnou. Zároveň dodal, že je nezbytné sociální pracovníky v oblasti digitálních technologií a elektronické komunikace důkladně vzdělávat, protože lze očekávat redukci osobního kontaktu při spolupráci s klienty a častější využívání metod vzdálené komunikace i po skončení pandemie.

V závěru příspěvku kladl Malcolm Fisk apel na lidskost výrobců digitálních technologií, protože potřebná technika stále není kvůli vysokým finančním nákladům a nárokům na její ovládnutí dostupná všem skupinám obyvatel.

Odpolední část programu již probíhala v jednotlivých odborných sekcích. Celkem bylo otevřeno šest sekcí, z nichž jedna probíhala v anglickém jazyce. Tato část konference byla tematicky rozčleněna do virtuálních místností zaměřených na Politické výzvy pro oblast sociální práce, Sociální a zdravotní kontexty jako výzva pro oblast sociální práce, Výzvy pandemie COVID-19 pro sociální práci, Technologické výzvy pro sociální práci ve 21. století, Právní a legislativní výzvy pro oblast sociální práce (překážky a příležitosti), International section: Political, economic and social challenges for social work. Intersections from international perspectives.

V sekci zaměřené na výzvy pandemie COVID-19 pro sociální práci přednesl autor textu příspěvek na téma „Péče o zaměstnance a jejich psychohygienu v sociální oblasti v době covidové“. Dlouhodobá omezující opatření, zavedená za účelem boje proti šíření onemocnění, mají negativní dopad na náladu ve společnosti a ve svém důsledku i na zvyšující se agresivní chování klientů vůči pracovníkům v sociální oblasti. Zaměstnavatelé nařízená práce z domova na jednu stranu umožňuje trávení více času s ostatními členy domácnosti, na druhou stranu zpřetrhává vztahy kolegů na pracovišti a omezuje sociální kontakty, což může být příčinou vzniku různých sociálně patologických jevů, například závislostí. V souvislosti s tím je nezbytná intenzivnější podpora zaměstnanců a péče o jejich psychohygienu.

Dle autora je jednou z možností, jak na nastalou situaci reagovat, využívání konceptu tzv. podnikové sociální práce. Kompetencí podnikových sociálních pracovníků může být odborná práce s jednotlivými zaměstnanci, ale také s jejich rodinami či pracovním kolektivem. Přínos této formy péče o zaměstnance lze spatřovat jak v preventivním vyhledávání ohrožených zaměstnanců a přímé či zprostředkované pomoci, tak v jejím edukačním charakteru, například v oblasti specifík vzdálené komunikace s klientem.

Akce byla završena filmovým okénkem, v rámci kterého byl promítán dokumentární film Univerzity a svoboda (2019) pojednávající o problémech a proměnách vysokého školství v tuzemsku i ve světě. Snímek se zabývá ekonomikou a měnícími se vnitřními procesy univerzit, které znehodnocují úroveň vzdělání. Poukazuje na některé aféry, které se za posledních několik let v akademickém prostředí odehrály a na vytrácející se autonomii vysokých škol.

I přes on-line formát Hradeckých dnů sociální práce 2021 byla i letos účast na této konferenci vysoká, celý program probíhal ve velmi příjemné a soudržné atmosféře, což podpořilo nejen sdílení aktuálních informací, vzájemnou podporu v této nelehké době a zejména další spolupráci. Konference tak naplnila výzvu formulovanou pořadatelem v hledání odpovědí na otázky: „*Jaké politické výzvy, jaká provolání, nové agendy,*

apely určující směr vývoje sociální práce se na obor valí? Nebo má snad obor kormidlo budoucího směřování pevně ve vlastních rukou? A jaké ekonomické výzvy, limity a omezení jsou na pořadu dne? Či snad máme do budoucna očekávat prudký rozvoj oboru a štedrost zdrojů? A jak se s tím vším do budoucna vyrovná oblast veřejného zdraví? ... Ať už jsou to překážky, se kterými se praxe musí vyrovnávat, nebo naopak úspěchy, kterých se i přes (možná tytéž) překážky podařilo dosáhnout. Šlo by se všem těmto výzvám postavit využitím nových a inovativních technologií? Co když se ale právě ony stanou pro obyvatele nepřekonatelnou výzvou a učiní z nich časem klienty sociální práce?“

ZDROJE:

Hradecké dny sociální práce 2021. O konferenci [on-line]. Univerzita Hradec Králové. Dostupné z: <https://www.uhk.cz/cs/filozoficka-fakulta/veda-a-vyzkum/konference/hradecke-dny-socialni-prace-2021/o-konferencii> — Univerzita Hradec Králové (uhk.cz)

Jakub Majzel

Department of Social Work, Faculty of Arts (Katedra sociální práce, Filozofická fakulta)
Charles University (Univerzita Karlova)
nám. Jana Palacha 1/2, 116 38 Praha 1
jakub.majzel@seznam.cz